

BURGEMEESTER
AHMED ABOUTALEB:

‘Waterveiligheid is voor mij een kopzorg’

De Rotterdamse burgemeester Ahmed Aboutaleb was aanwezig bij de waterconferentie van de Verenigde Naties. Eind maart troffen duizenden bestuurders, wetenschappers en hoogwaardigheidsbekleders elkaar in New York. Dat had volgens Aboutaleb al veel eerder moeten gebeuren. “Water raakt aan alles en iedereen. Waarom veertig jaar wachten?”

TEKST DORINE VAN KESTEREN

FOTOGRAFIE MARCEL MOLLE

A

Hij hoeft weinig moeite te doen om de herinnering terug te halen. Als klein jongetje in Marokko liep Ahmed Aboutaleb bijna dagelijks met een ezel naar een waterput, kilometers verderop. Beladen met 50 liter water in aardewerken kruiken liep hij weer terug, hopennd dat de kruiken heelhuids de eindstreep zouden halen. "Dit was een jongenstaak bij ons. In veel Afrikaanse landen halen de vrouwen het water. In Europa hebben we de neiging om ons een oordeel aan te meten over de emancipatie van deze vrouwen. Tot je dienst, maar als zij een groot deel van de dag bezig zijn met water halen – en dus met overleven –, dan is emancipatie een loze kreet." Rotterdam is al twintig jaar bezig met klimaatadaptatie. De havenstad heeft een voorbeeldfunctie in de internationale stedennetwerken Resilient Cities en C40. Niet gek dus dat de burgemeester werd uitgenodigd voor de VN Waterconferentie afgelopen maart. "Dit was pas de tweede wereldwaterconferentie in de geschiedenis, de eerste was in 1977. In New York had ik de eer om VN-secretaris-generaal Guterres te ontmoeten en zei tegen hem: 'De VN vergadert bijna dagelijks over de conflicten in de wereld, en eens in de veertig jaar over het allerbelangrijkste: water. Is dat niet raar?'"

En, wat antwoordde hij?

"Hij was het met me eens, zeker. Tja, op zo'n conferentie hoef je de aanwezigen niet te overtuigen van het belang van water. De zeespiegel stijgt, we hebben te maken met >

extreem weer met monsterbuien en langere periodes van droogte, de waterkwaliteit staat onder druk en wereldwijd hebben 800 miljoen mensen geen toegang tot schoon drinkwater. Water raakt aan alles en iedereen, aan veiligheid, gezondheid en zekerheid. Zo zag ik onlangs in het televisieprogramma van Ruben Terlouw en Jelle Brandt Corstius dat water een tikkende tijdbom vormt in Kirgizië en Tadzjikistan. In de Sovjet-tijd bepaalde Moskou hoeveel water de Tadzjiken kregen. Nu zitten de Kirgizen aan de knoppen van de watervoorziening, de totale hoeveelheid water slinkt en de Tadzjiken vinden dat ze te weinig krijgen. Met grote spanningen tussen de twee landen tot gevolg.”

Is de urgentie ook doorgedrongen tot buiten de conferentie?

“Wel in mijn eigen stad en regio. Ik ben voorzitter van de stuurgroep Rijnmond-Drechtsteden, die zich buigt over twee centrale vragen: hoe blijven de inwoners van Zuid-Holland Zuid ook in de toekomst beschermd tegen overstromingen? En hoe houden ze de beschikking over voldoende zoetwater? Maar als ik straks hier naar buiten loop en aan de mensen vraag of ze zich weleens zorgen maken over de drinkwatervoorziening; nou, ik dacht het niet. De drinkwaterrekening is de laagste rekening die ze betalen, het water is er en het is schoon. Niets aan de hand, denken zij.”

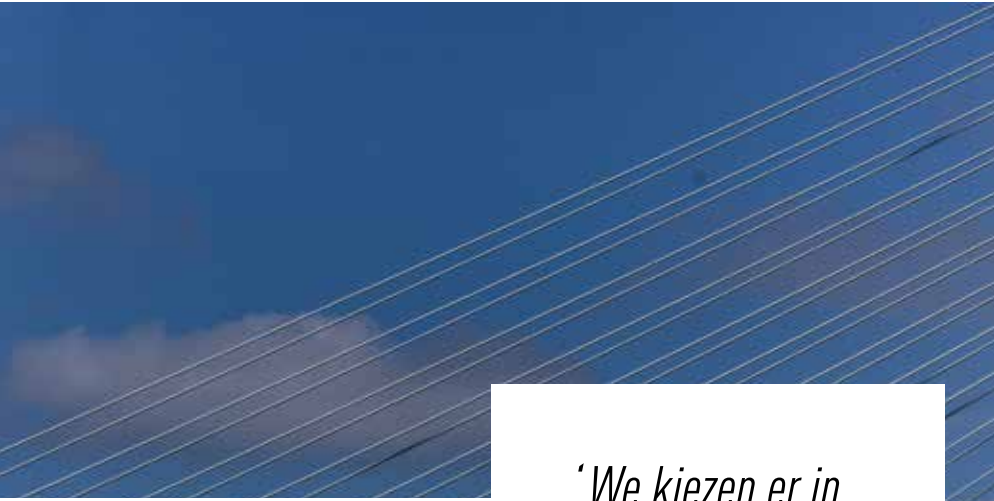
Watergezant Henk Ovink, co-host van de waterconferentie, zei in een interview met het Financieele Dagblad: ‘In tegenstelling tot de energiecrisis wordt de droogte nog steeds niet ervaren als een echte crisis. Het enige wat we zeggen is: wilt u uw tuin niet besproeien’

“De droogte die we de afgelopen vier jaar in Nederland hebben meegemaakt, is niet de extreme droogte die ik ken uit Marokko. Pas vertelde een oom van mij dat het in het bergachtige gebied waar hij woont nu al zo lang droog is, dat de boeren hebben besloten het vee los te laten op de akkers. Het graan gaat toch niet meer groeien. Kijk, dát is droogte. En dat is dramatisch voor die boeren,

‘In mijn geboortestreek in Marokko is er nog nooit zo’n groot gebrek aan voedsel geweest als nu’

‘We kiezen er in Rotterdam voor om nieuwe woningen niet in het weiland te bouwen, maar om de urbane omgeving te verdichten’

want dit is hun enige inkomstenbron. In mijn geboortestreek is er nog nooit zo'n groot gebrek aan voedsel geweest als nu. Dat komt door de prijsstijgingen, maar zeker ook door de droogte. Acht weken geen regen in Nederland kunnen we best managen met oproepen om minder te sproeien, korter te douchen en geen reuzezwembaden in de tuin te zetten. Maar dat geldt niet voor de lange termijn, wanneer de periodes van droogte langer gaan duren.”

Het RIVM waarschuwt voor een drinkwatertekort in 2030.

“De bevolking en de watervraag groeien, terwijl er door de droogte minder water beschikbaar is. In het westen van het land verzilten de inlaatpunten; ons punt in Gouda wordt tientallen dagen per jaar afgesloten. En het water dat er is, is vaak te vies. Drinkwaterbedrijf Dunea, onze zusterorganisatie in Den Haag, haalt bijvoorbeeld geen water meer uit de Maas vanwege een vervuilingsspiek van een bestrijdingsmiddel. Het is dus allemaal heel kwetsbaar, ook in een tijd dat we met technologie veel kunnen. Dit is op te lossen door tegelijkertijd verschillende maatregelen te nemen.

Eenzijds moeten we aandringen op bewust en zuinig watergebruik bij burgers en bedrijven, anderzijds alternatieve waterbronnen ontwikkelen, inzetten op een Europees verbod op PFAS-lozingen en serieus investeren in de reiniging van vervuild water. Ook moeten we nieuwe winlocaties zoeken en grotere voorraden aanleggen, bijvoorbeeld door meer water vast te houden in de duinen of bekkens.”

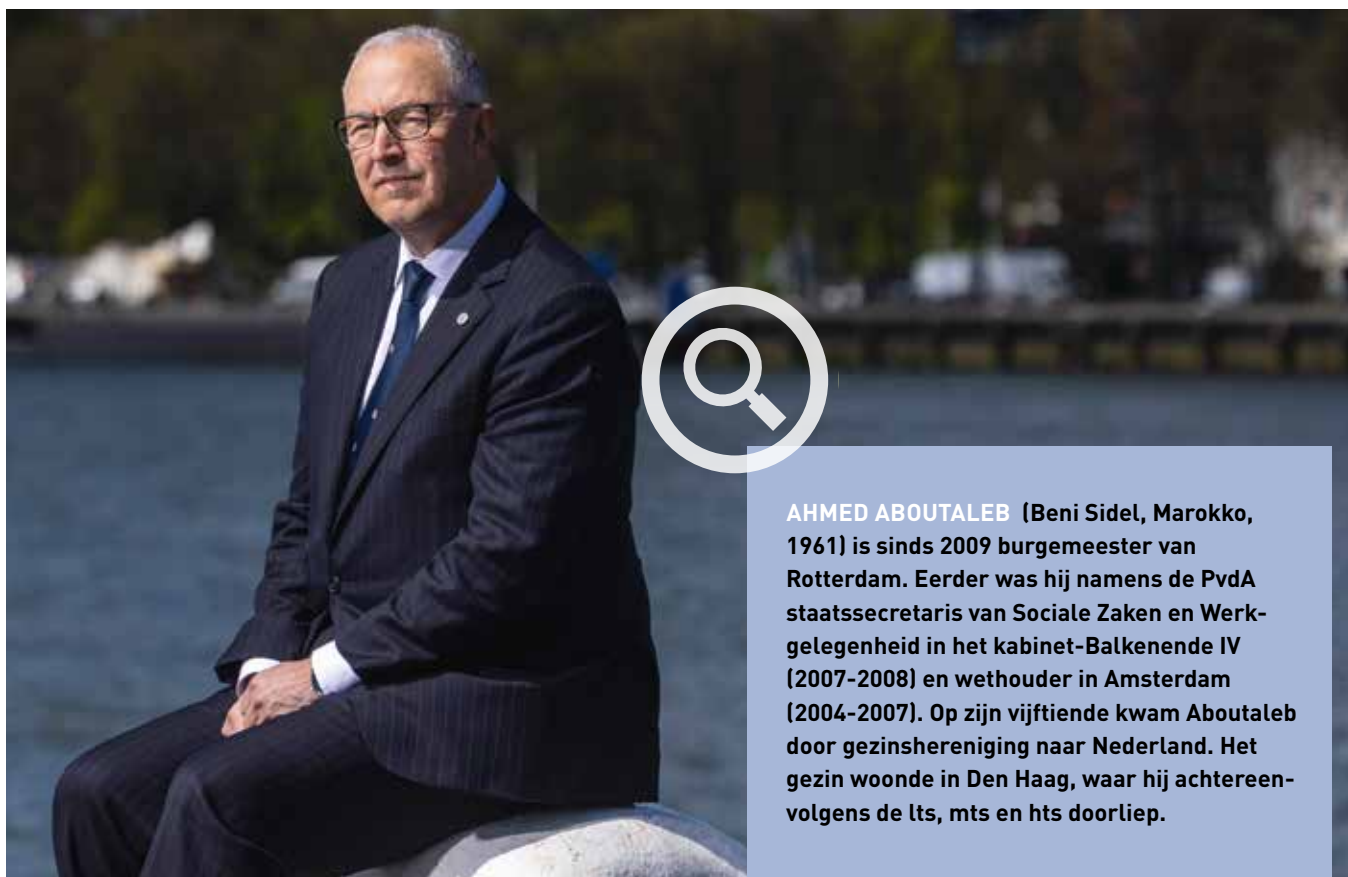
Dat laatste kost ruimte. En ruimte is...

“Schaars, ik weet het. Zeker in het westen van Nederland. Daarom kiezen we er in Rotterdam voor om nieuwe woningen niet in het weiland te bouwen, maar om de urbane omgeving te verdichten. Een voorbeeld: langs de spoorlijn Leiden-Dordrecht, de Oude Lijn, worden tot 2030 circa 54.000 woningen gebouwd. Dat heeft twee voordelen: je kunt gebruikmaken van bestaande voorzieningen én je houdt groene ruimte intact, wat erg nuttig is voor de waterhuishouding.”

Wat doet Rotterdam aan klimaatadaptatie?

“In 2003 ging het programma ‘Rotterdams WeerWoord’ van start, waarin gemeente, waterschappen en drinkwaterbedrijf samenwerken aan een klimaatbestendige stad. Het idee is dat we extreem weer niet kunnen tegenhouden, maar ons er wel op kunnen voorbereiden om ontwrichting, financiële schade en persoonlijk leed zoveel mogelijk te voorkomen. Dat doen we in Rotterdam door bestaande gebouwen en de openbare ruimte aan te passen, klimaatbestendig te bouwen en burgers en ondernemers in de stad te enthousiasmeren om zelf ook in actie te komen in hun tuin of bedrijvenpark. Want het leeuwendeel van de grond in Rotterdam is niet handen van de gemeente, maar van particulieren. Vergroening is een van de pijlers, zowel om water langer vast te houden als om verkoeling te brengen in hitteperiodes. Op zeven plaatsen in de stad gaan we groene pleinen en parken aanleggen. Iets anders is het gebruik van waterdoorlatende bestrating, >

'Idealiter zou iedere regendruppel die in Rotterdam valt, moeten worden gebruikt'

AHMED ABOUTALEB (Beni Sidel, Marokko, 1961) is sinds 2009 burgemeester van Rotterdam. Eerder was hij namens de PvdA staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in het kabinet-Balkenende IV (2007-2008) en wethouder in Amsterdam (2004-2007). Op zijn vijftiende kwam Aboutaleb door gezinshereniging naar Nederland. Het gezin woonde in Den Haag, waar hij achtereenvolgens de lts, mts en hts doorliep.

waarmee we water langer vasthouden en voorkomen dat het in één keer het riool inloopt."

Is het genoeg?

"Nee, we zijn er nog lang niet. Idealiter zou iedere regendruppel die in Rotterdam valt, moeten worden gebruikt. Bijvoorbeeld om de tuin te sproeien of het toilet door te spoelen. Ik heb veel geleerd van Singapore, waar de leus is: *every drop of water is owned by the government*. De helft van de oppervlakte van Singapore is zo gedraineerd dat al het regenwater direct naar opvangbekkens wordt gevoerd. Het afvalwater vloeit door aparte buizen, wordt gezuiverd en gaat dan ook naar de opvangbekkens. De Singaporezen drinken flessenwater dat wordt gewonnen uit gezuiverd afvalwater en het opgespaarde regenwater."

Rotterdam ligt voor 85 procent onder de zeespiegel.

"Waterveiligheid is voor mij een kopzorg. Het is zaak om de dijken en kust-

bescherming te verbeteren en het land zo in te richten dat het is toegerust op hogere waterstanden. In Rijnmond-Drechtsteden investeren wij samen met de waterschappen jaarlijks een kleine miljard euro in onderhoud en versteviging van de dijken. Maar we moeten ons wel realiseren dat droogte de dijken kwetsbaarder maakt. Ik ben groot voorstander van het concept 'Ruimte voor de rivier'. Bij de ramp in Limburg twee jaar geleden zag je dit heeft gewerkt in het Maasgebied, bij Borgharen en IJtteren. Het zou dus heel goed zijn als de Rijn, Maas en Waal ook richting het westen meer ruimte krijgen."

Wat is de waarde van het Resilient Cities Network en C40?

"Internationale samenwerking is noodzakelijk, aangezien water zich niets aantrekt van landsgrenzen. Rotterdam deelt zijn expertise rond klimaatadaptatie dus graag met steden in de rest van de wereld. Het is belangrijk dat we van elkaar blijven leren. Tegelijk is alle Nederlandse kennis en ervaring een

exportproduct met een economisch belang. Tegen vrienden in het buitenland zeg ik weleens gekscherend: 'Zoek je een oplossing op het gebied van water-technologie of -veiligheid? Kom naar Nederland. En als wij het niet hebben, dan kun je beter stoppen met zoeken.'"

Over internationale samenwerking gesproken: u laat waterputten bouwen in Marokko.

"Dat doe ik met een donateursgroep van familie, vrienden en kennissen. We zijn actief in dorpen waar mensen geen eigen drinkwater hebben en daarvoor, net als ik vroeger, hele eindjes moeten lopen. We boren het water op van een diepte van zo'n 200 meter en maken kranen aan de openbare weg, zodat deze voor iedereen toegankelijk zijn. Inmiddels hebben we vier installaties geplaatst, maar ik streef naar minstens tien. Inclusief boren, pompen, leidingen, reservoir, zonnepanelen en kranen kost één zo'n installatie 16.000 euro. Met dat bedrag helpen we honderden gezinnen. Daar kan geen VN Waterconferentie tegenop."•